

Захист Вітчизни

УДК 355.233

В. Т. Вавриш,
учитель фізичної культури та викладач предмета «Захист Вітчизни» вищої кваліфікаційної категорії ЗОШ І–ІІІ ст. с. Мизове Старовижівського району, старший учитель, майор запасу

Військовій справі — нові підходи

(Досвід роботи Старовижівського району)

Щоб удосконалити підготовку до служби у Збройних силах, викладачі предмета «Захист Вітчизни» проводять навчально-польові збори і поєднують відпочинок із військово-патріотичним таборомванням.

Ключові слова: збори, табір, базова школа, мотивація до занять.

Vavrysh V. T. New Approaches to Military Science.

Teachers of the subject „National defense” carry out educational and field meeting and combine rest with military and patriotic camping to improve preparation in army service.

Key words: meetings, camp, basic school, motivation to attend classes.

Постановка проблеми. Більше трьох років Україна перебуває в стані неоголошеної війни. На першому етапі ми не змогли дати відсіч агресорові. Серед причин невдач можна відзначити і недостатній рівень підготовки до захисту Батьківщини, яка розпочинається ще у школі.

На виконання державних вимог із підготовки молоді до служби в Збройних силах України у школах Старовижівського району, крім уроків «Захисту Вітчизни», проводиться спартакіада серед допризовної молоді, ФПФ «Козацький гарт», військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»), змагання зі стрільби з пневматичної гвинтівки, різноманітні спортивні змагання. Але вважаємо, що сьогодні цього недостатньо. Ми змушені шукати більш ефективні форми і методи навчально-виховної роботи, оновлювати зміст навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу

Навчально-польові збори (НПЗ). Найбільш важливим видом педагогічної діяльності при викладанні предмета «Захист Вітчизни» є організація і проведення НПЗ, метою яких є практичне закріплення рівня знань, умінь та навичок учнів 11 класів наприкінці навчального року або поетапно, в міру вивчення тем (розділів) навчальної програми. У межах окремих навчальних закладів є можливість проводити тільки заняття, які частково забезпечують відповідний рівень подачі матеріалу.

Програма предмета передбачає проведення зборів на базі військових частин, комісаріатів, базових навчальних закладів. Виходячи з наших можливостей, відділ освіти, молоді та спорту надіслав листа керівникам навчальних закладів щодо можливості навчально-польових зборів юнаків 11 класів на базі трьох шкіл (два дні на весняних канікулах). Шість годин занять запропоновано провести в кожному із них.

Слід було розмістити учасників, зокрема на ночівлю (як варіант – спортивні зали та класні приміщення, забезпечення матрацами, спальниками і т. п.), а також організувати довозення та харчування учнів.

На наступному етапі створено організаційний комітет із підготовки та проведення НПЗ, проведено інструктивно-методичну нараду з викладачами предмета «Захист Вітчизни». Крім того, отримано дозволу від батьків учнів на проведення зборів під час канікул. На виконання вимог нормативних документів, з метою підвищення рівня підготовки молоді до військової служби видано наказ начальника відділу освіти, молоді та спорту і проведено навчально-польові збори, наступного дня вони продовжились у кожній школі окремо.

Щоб визначити ефективність прийняття відповідного рішення і проведення НПЗ, потрібно порівняти досягнуті результати з тими, які були раніше. Якість занять підвищилася завдяки мобілізації матеріально-технічних ресурсів базових шкіл. Недостатня кількість учнів окремих ЗОШ не давала можливості провести заняття з тактичної підготовки на високому рівні. За нового підходу до проведення зборів учні отримали можливість порівняти свій рівень знань і навичок із досягненнями однолітків інших шкіл, що покращувало мотивацію до занять. Проведення зборів під час канікул дало змогу не відволікати випускників від підготовки до ЗНО. Режим дня сприяв вихованню дисциплінованості й самоорганізації, дозволив провести виховні й спортивно-масові заходи після занять; з'явилася можливість для неформального спілкування. Учителі мали можливість проводити заняття з тем, якими володіють досконало, обмінюватися досвідом. Це сприяло зростанню фахової та методичної підготовки всіх викладачів предмета «Захист Вітчизни».

Транспортні проблеми, забезпечення харчуванням були вирішені відділом освіти, молоді та спорту. Розміщення учасників, організація побуту покладалася на керівників базових шкіл – НВК «ЗОШ I–III ст. – гімназія» смт Стара Вижівка, ЗОШ I–III ст. сіл Дубечне, Мизове.

Звичайно, було б набагато краще, якби подібні питання вирішувалися централізовано – на рівні Міністерства оборони, Міністерства освіти і науки України.

Аналізуємо досвід проведення 14-денних НПЗ після 9 (10) класу в 1989–1990 роках і три-, п'ятиденних зборів після 10 класу в 1989–1998 роках. Тоді всім учням у районі було забезпечено проїзд, проживання в окремому приміщенні, триразове якісне харчування, належне матеріальне забезпечення й оздоровлення. Випускники шкіл виконували вправу стрільби бойовими патронами із автомата Калашникова і були якісно підготовлені до служби в Збройних силах.

«Старовижівська січ». Шукаючи цікаві для учнів форми роботи, виникла ідея використати унікальну природу Волинського краю, провести оздоровлення на одному з озер нашого району й поєднати це з військово-патріотичним вихованням.

По закінченні навчального року в школах району школярі оздоровлюються в таборах денного перебування. Перешкодою для організації повноцінного табору на березі озера стали санітарні вимоги, забезпечення яких виявилось проблемою. Вихід було знайдено: пішим походом учні пришкільних таборів чотириох шкіл перемістилися на берег озера Пісочне і вже там організувалися для проведення військово-патріотичного таборування. Майно було перевезено транспортом відділу освіти, молоді та спорту, для харчування використано продукти пришкільних таборів.

Програмою військово-патріотичного таборування «Старовижівська січ» 7–9 червня 2016 року було передбачено: облаштування табору, урочисте відкриття, презентацію законів, конкурс української патріотичної пісні, відеоекскурсію «Революція гідності», заняття з вогневої підготовки (розбирання та збирання автомата Калашникова, стрільба із пневматичної гвинтівки та страйкбол), демонстрація спецзасобів, зразків зброї та спорядження працівниками поліції, навчання практичних прийомів з надання першої домедичної допомоги, проходження туристсько-спортивної смуги перешкод, заняття з тактичної підготовки, зустріч із учасником АТО Віктором Грабовцем, спортивні змагання і дискотека. Діти оздоровилися, розширили коло знайомств, отримали додаткові військові навички, багато позитивних вражень і бажання повернутися сюди наступного року.

Захід проведено на високому організаційному рівні. Партнерами відділу освіти, молоді та спорту стали Старовижівська районна рада, районна Спілка ветеранів АТО, Центр соціальних служб для сім'ї, дітей

та молоді, Старовижівське відділення Ратнівського відділу ГУНП (поліція). Особливо варто відзначити громадську організацію «Центр військово-патріотичного виховання „Волинська Січ“». Її представник Сергій Дружинович відгукнувся на прохання, приїхав у табір із інструкторами-волонтерами і провів навчання та практичні заняття зі стрільби із страйкбольної зброї.

Є сподівання на те, що 2017 року табір «Старовижівська січ» зустрине учнів усіх навчальних закладів району.

Якісна підготовка майбутніх захисників Вітчизни багато в чому залежить від професійного рівня їхніх наставників. «Кадри вирішують все» – це лозунг, який працює і сьогодні. В кожному навчальному закладі є вчителі, які серце віддають дітям. Вони мають різний освітньо-кваліфікаційний рівень, військові звання, досвід роботи. У переважній більшості в сільських школах військова справа для них є суміжною спеціальністю. Викладачі створюють навчальну базу і підтримують її в належному стані. Значний обсяг роботи виконують на громадських засадах.

Для покращення якості викладання потребувала удосконалення система методичної роботи. З цією метою, крім традиційних інструктивно-методичних нарад, семінарів-практикумів, із 2013 року в нашому районі введено в практику дводенні навчально-польові збори викладачів захисту Вітчизни. Під час їх проведення учителі не тільки беруть участь у теоретичних заняттях, а й відпрацьовують стройові прийоми, вдосконалюють навички прикладної фізичної, стройової, тактичної, вогневої, медичної підготовки. В умовах НПЗ покращилися можливості для вивчення передового педагогічного досвіду.

Концепція допризовної підготовки та військово-патріотичного виховання молоді, схвалена Указом Президента України № 948/2002 25 жовтня 2002 року, передбачає, що Міністерство оборони вживає заходів щодо забезпечення навчальних закладів озброєнням, боеприпасами і військовим майном відповідно до норм, визначених програмою. За останні 25 років школи не отримали нічого із цього переліку. І це в той час, коли на військових складах достатньо зброї, яку після відповідного переобладнання можна використовувати як навчальну в школах. Прикро, що і в цей непростий час нам не вдається налагодити отримання навчальної зброї у військовому комісаріаті.

Висновки. Усі, від простого вчителя до високого чиновника, повинні усвідомлювати реальність загрози територіальній цілісності України, важкість умов, у яких виконують свої завдання бійці в зоні АТО, й ефективніше вирішувати проблеми викладання предмета «Захист Вітчизни» та організації військово-патріотичного виховання в школах. Сподіваємося, що наші напрацювання знадобляться колегам.

Література

1. Указ Президента України від 25 жовтня 2002 р. № 948/2002 «Про концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання» [Текст] // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 44. – С. 22–25.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2000 р. № 1770 «Положення про допризовну підготовку» [Текст] // Урядовий кур'єр. – 2000. – № 47. – С. 5.
3. Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068>
4. Захист Вітчизни. 10–11 класи : навч. програма (рівень стандарту, академічний рівень) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>